

Eläinlääkintäpalvelujen järjestäminen 2026 alkaen

YMPTERJA 24.11.2025 § 45

911/00.02.09/2025

Ympäristöterveysjohtaja

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun laajuudesta ja 17 §:n mukaisista täydentävistä palveluista

Esittelyteksti

Tausta ja nykytilanne

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Uudessa laissa ei tule muutoksia valvonnan osalta (eläinten hyvinvointi, eläintaudit, merkintä ja rekisteröinti, sivutuotteet, tuonti ja vienti).

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on järjestävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkärin apua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina. Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on todettu haasteita koskien kilpailuneutraliteettisääntelyä.

Uuden eläinlääkintähuoltolain mukaan järjestäjän eli kunnan tai yhteistoiminta-alueen tulee järjestää 8 §:n mukaiset eläinlääkintähuoltopalvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille eläimille. Muiden kuin hyötyeläinten kiireettömiä palveluita koskeva kunnallinen järjestämisvastuu tulee asettaa alueellisella SGEI-toimeksiannolla. SGEI-toimeksianto on kunnallinen päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu. Järjestämisvastuun laajuus, palveluvalikoimakokonaisuus ja järjestämistapa on huomioitava päätöksessä. Toimeksiannossa tulee olla viittaus SGEI-päätökseen.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut on uuden eläinlääkintähuoltolain 3 §:n tarkoittama järjestäjä, joka huolehtii alueellaan eläinlääkäripalveluiden sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoitamisesta siten kuin uudessa laissa säädetään. Kainuun ympäristöterveysjaosto on lain tarkoittama järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut järjestää eläinlääkintähuollon palvelut yhteistoimintasopimuksen mukaan Hyrynsalmen, Kajaanin, Kuhmon,

Paltamon, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen kuntien alueella. Kainuun ympäristöterveyspalvelut on toiminut vuodesta 2023 alusta lähtien. Vastuukuntana toimii Sotkamo. Puolanka erosi yhteistyöstä vuoden 2024 alusta. Ennen vuotta 2023 ympäristöterveydenhuollon palvelut Kainuussa toteutettiin osana Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymää.

Tällä hetkellä eläinlääkintähuollossa on 10 praktikkoeläinlääkäriä, kaksi valvontaeläinlääkäriä ja yksi hygieenikkoeläinlääkäri virkaa, sekä 6 pieneläinhoitajan ja 1 toimistosihteerin tehtävää. Hygieenikkoeläinlääkäri toimii eläinlääkintähuollon yksikön esihenkilönä. Vastaanottoja on yhteensä 6 kappaletta. Lisäksi Hyrynsalmen praktikkoeläinlääkärillä ei ole pieneläinvastaanottoa. Virka-aikojen ulkopuolella päivystys on eriytetty. Kahdesta päivystävästä eläinlääkäristä toinen hoitaa pieneläimiä vastaanotoilla ja toinen suurelaimia pitopaikoissa. Nykyisellään ympärivuorokautiset palvelut on pystytty hoitamaan toimintavarmasti.

Uuden eläinlääkintähuoltolain mukaan järjestäjä määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Palvelutarpeeseen vaikuttaa mm. alueen eläinten määrä ja alueellinen markkinatilanne (Liite 1). Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti. Täydentävät palvelut on hinnoiteltava markkinaperäisesti.

Lisätietoja asiasta antaa hygieenikkoeläinlääkäri Eero Schroderus, puh. 044 7056 148 tai ympäristöterveysjohtaja Sanna Lappalainen, puh. 044 710 0830 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Ympäristöterveysjohtaja Ehdotus

Kainuun ympäristöpalveluiden eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen sisällytetään 8 §:n mukaiset palvelut kokonaisuudessaan, koska ne ovat tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palveluntuotannon kokonaisuuden sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Näiden lisäksi tarjotaan täydentävinä palveluina rajoitetusti leikkauksia, diagnostisia tutkimuksia, lisääntymiseen liittyviä tutkimuksia ja hoitoja, sekä hevosten, pieneläinten ja ulkopaikkakuntalaisten lemmikkien kiireettömiä hoitoja (Liite 2). Täydentävät palvelut ovat välttämättömiä lakisääteisten tehtävien ympärivuorokautisen järjestämisen turvaamiseksi, eläinlääkärivirkojen veto- ja pitovoiman säilyttämiseksi sekä potilasturvallisuuden ylläpitämiseksi. Täydentäviä palveluita tuotetaan mahdollisuuksien mukaan virka- ja päivystysaikaan käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustelutason ja eläinlääkäri osaamisen antamissa rajoissa. Täydentävien palveluiden tarjoaminen ei saa vaarantaa palveluveloitteeseen kuuluvien palveluiden tuottamista. Täydentävät palvelut hinnoitellaan markkinaperusteisesti.

Eläinlääkintähuollon kokonaisuuteen sisältyvät myös viranomastehtävät, kuten eläinten hyvinvointia ja eläintautien torjuntaa koskevan

lainsäädännön mukaiset velvoitteet. Kainuun ympäristöterveyspalvelut tuottavat omana tuotantona julkiset eläinlääkintähuollon tehtävät yhtenä kokonaisuutena toimialueellaan. Esitetty muodostaa pienimmän mahdollisen kokonaisuuden, jolla tehtävät saadaan järjestettyä.

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU 4 artiklan mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest). Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.

Järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15 §:n mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää Kainuun ympäristöterveysjaosto erillisellä päätöksellä.

Tämä päätös tulee kuntalain 143 §:n mukaan voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. Kyseessä ei ole tilanne, jossa täytäntöönpano tekisi valituksen hyödyttömäksi.

Päätös

Hyväksytään ympäristöterveysjohtajan esitys. Kainuun ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen sisällytetään 8 §:n mukaiset palvelut kokonaisuudessaan, koska ne ovat tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palveluntuotannon kokonaisuuden sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Näiden lisäksi tarjotaan täydentävinä palveluina rajoitetusti leikkauksia, diagnostisia tutkimuksia, lisääntymiseen liittyviä tutkimuksia ja hoitoja, sekä hevosten, pieneläinten ja ulkopaikkakuntalaisten lemmikkien kiireettömiä hoitoja (Liite 2). Täydentävät palvelut ovat välttämättömiä lakisääteisten tehtävien ympärivuorokautisen järjestämisen turvaamiseksi, eläinlääkärivirkojen veto- ja pitovoiman säilyttämiseksi sekä potilasturvallisuuden ylläpitämiseksi. Täydentäviä palveluita tuotetaan mahdollisuuksien mukaan virka- ja päivystysaikaan käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustelutason ja eläinlääkärin osaamisen antamissa rajoissa. Täydentävien palveluiden tarjoaminen ei saa vaarantaa palveluvelvoitteeseen kuuluvien palveluiden tuottamista. Täydentävät palvelut hinnoitellaan markkinaperusteisesti.

Eläinlääkintähuollon kokonaisuuteen sisältyvät myös viranomaistehtävät, kuten eläinten hyvinvointia ja eläintautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaiset velvoitteet. Kainuun ympäristöterveyspalvelut tuottavat omana tuotantona julkiset eläinlääkintähuollon tehtävät yhtenä kokonaisuutena toimialueellaan. Esitetty muodostaa pienimmän mahdollisen kokonaisuuden, jolla tehtävät saadaan järjestettyä.

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU 4 artiklan mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest). Järjestämisvastuu

kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.

Järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15 §:n mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää Kainuun ympäristöterveysjaosto erillisellä päätöksellä.

Tämä päätös tulee kuntalain 143 §:n mukaan voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. Kyseessä ei ole tilanne, jossa täytäntöönpano tekisi valituksen hyödyttömäksi.